

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 5 (1977/1978)

Številka 3

Strani 142-143

Ivan Pucelj:

DESARGUESOV IZREK

Ključne besede: matematika.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/5/5-3-Pucelj.pdf>

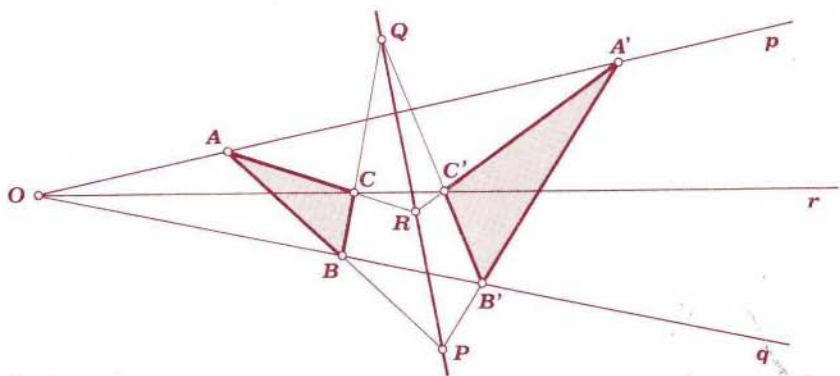
© 1978 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2009 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

DESARGUESOV IZREK

Pred stoletji je francoski arhitekt Girard Desargues odkril tole geometrijsko zakonitost: Naj sta dana dva trikotnika ABC in $A'B'C'$, tako da se zveznice oglišč $(A,A') = p$, $(B,B') = q$, $(C,C') = r$ sečejo v skupni točki O (vsi dogodki se odvijajo v skupni ravnini). Potem leže presečišča premic (A,B) , (A',B') ; (B,C) , (B',C') ; (C,A) , (C',A') na skupni premici - primerjaj s sliko 1.

Sl. 1

Preizkusi z risanjem veljavnost tega izreka v svojih primerih!

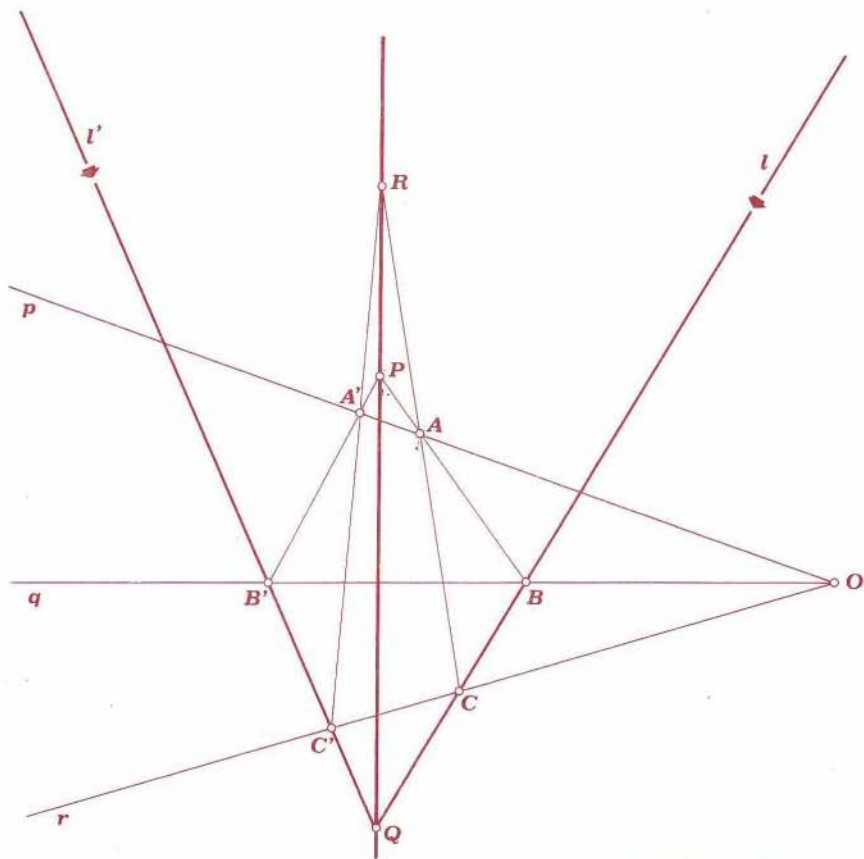
PRIMER ZA UPORABO. Denimo, da poznamo na zemljevidu premočrtne poti dveh letal, ki letita proti letališču Q zunaj zemljevida (slika 2). Treba pa je vrisati pot tretjega letala, ki leti iz letališča R (na zemljevidu) tudi proti Q . Toda: pri risanju je na voljo od geometrijskega orodja le ravnilo!

Potek načrtovanja. Izberemo v ravnini slike točko O in iz nje načrtamo tri premice p , q , r . Dani sta poti l in l' prvih dveh letal. Označimo presečišči premic q , r s premico l z B , C in presečišči premic q , r s premico l' z B' , C' . Načrtajmo premici (R,C) in (R,C') . Potem označimo z A presečišče premic (R,C) in p , in z A' presečišče premic (R,C') in p . Končno narišemo

premici (A,B) in (A',B') . Denimo, da se sečeta v ravnini slike (torej na zemljevidu) v točki P . Potem je premica (R,P) zelena pot tretjega letala.

Preveri, da poteka premica (R,P) res skozi Q .

Kako je treba ravnati, če se premici (A,B) in (A',B') ne sečeta na zemljevidu?

Ivan Pucelj

Sl. 2